

1) підтримки каналів комунікації: дипломатичні канали зв'язку дають змогу підтримувати діалог із країною-агресором навіть в умовах жорсткого зіткнення;

2) пошуку компромісних рішень, які б задовольняли інтереси всіх сторін конфлікту;

3) збереження миру. Цього можна досягти шляхом зміцнення міжнародного співробітництва, розвитку довіри та взаєморозуміння між країнами.

Важливо пам'ятати, що дипломатія не може вирішити всі проблеми, але вона може допомогти зробити світ більш безпечним та справедливим.

Джерела та література

1. Вступ України до Європейського Союзу. *EUUA / Кабінет Міністрів України*. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/entrance/>

2. Горінов П., Драпушко Р. Волонтерська діяльність в Україні: соціально-правове дослідження: монографія. Київ: Державний інститут сімейної та молодіжної політики, 2022. 240 с. С. 111–113. URL: <http://surl.li/ueynr>

3. Санкції проти РФ. *Міністерство закордонних справ України*. URL: <https://mfa.gov.ua/sankciji-proti-rf>

4. США виділили Україні новий пакет військової допомоги на 100 млн доларів. *Суспільне media*. 20 листопада 2023 р. URL: <http://surl.li/ueyni>

5. Федорова Г. Роль дипломатії під час воєнного стану. *Грані: науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах*. 2022. № 25(5). С. 10–17. DOI: 10.15421/172253. URL: <http://surl.li/ueumo>

6. G7: зустріч 24 лютого. *Радіо Свобода*. 16 лютого 2024 р. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-g7-zustrich-24-lyutoho/32821484.html>

7. Kaleniuk D. Why Ukraine Needs a No-Fly Zone. *The Washington Post*. March 09, 2022. URL: <http://surl.li/ueymv>

Богданюк Вікторія

Національний університет «Острозька Академія»

ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА УКРАЇНИ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Ключові слова: Україна, Європейський Союз, фінансова допомога, війна.

Keywords: Ukraine, European Union, financial assistance, war.

З початку широкомасштабного російського вторгнення в Україну 24 лютого 2022 року Європейський Союз висловив свою беззаперечну підтримку Києву, а також ініціював низку заходів, пов'язаних із підтримкою України у війні. Країни ЄС наклали санкції на Росію, розпочали диверсифікацію енергетичних джерел, а також надали Україні значну фінансову підтримку у розмірі понад 96 мільярдів доларів США протягом 2022–2023 років [5].

ЄС використовує низку інструментів для надання фінансової допомоги Україні. У межах дослідження буде проаналізовано основні програми та механізми фінансової допомоги Євросоюзу для України.

Насамперед треба розглянути Європейський фонд миру (далі – ЄФМ) – механізм, який є частиною Спільної політики безпеки та оборони. Спочатку ЄФМ

було створено для того, щоб об'єднати й розширити наявні позабюджетні ініціативи Athena та African Peace Support Facility, які використовують для фінансування спільних військових витрат Євросоюзу. Спочатку ЄФМ був орієнтований переважно на південь, тобто на країни Африки, однак російська агресія проти України суттєво вплинула на функціонування фонду [11].

27 лютого 2022 року держави-члени погодили виділення допомоги у розмірі 500 млн євро, що фактично становить 90 % бюджету ЄФМ, запланованого на 2022 рік. Через те, що річна межа була перевищена, держави-члени прийняли рішення збільшувати бюджет. Із березня 2022 року до лютого 2023 р. країнами Євросоюзу в межах ЄФМ було схвалено ще шість траншів по 500 млн євро кожен, однак Угорщина заблокувала наступний восьмий транш, наклавши вето.

Кошти, виділені ЄФМ, спрямовані на виплати відшкодування країнам ЄС за зброю, яку вони надсилають Україні, а також на навчання українських військових у межах EUMAM Ukraine. Загалом у межах Європейського фонду миру країни ЄС виділили 5,6 млрд євро на підтримку обороноздатності України [12].

Європейська служба зовнішніх справ представила пропозицію щодо перегляду системи надання допомоги ЄФМ, яка передбачає стимулювання спільних закупівель летального та нелетального озброєння у європейських виробників і поступове скасування відшкодування. Переговори щодо впровадження цього механізму в межах ЄФМ досі тривають [6].

До того ж Євросоюз надає Україні значну макрофінансову допомогу на пільгових умовах – термін погашення кредиту становить 35 років, а відсотки та платежі за обслуговування боргу оплачують країни ЄС. Міністр фінансів України Сергій Марченко зазначає: «Макрофінансова допомога спрямовується на фінансування пріоритетних видатків держбюджету, що дозволяє підтримувати макроекономічну стабільність в турбулентних умовах військового стану» [3]. Протягом 2022–2023 років Україна отримала 26 млрд євро бюджетної підтримки від Євросоюзу [4].

На початку лютого 2024 року після довготривалих переговорів Європейська рада погодила створення Ukraine Facility – фонду допомоги для України розміром у 50 млрд євро на 2024–2027 роки [1]. Фонд був створений з метою забезпечення короткострокового та середньострокового фінансування потреб України на відновлення та реконструкцію; механізм частково замінить вищезазначену програму макрофінансової підтримки. Ukraine Facility гарантуватиме стабільне та передбачуване фінансування, що дасть змогу підтримувати макроекономічну стабільність в Україні. Кошти виділятимуться відповідно до узгодженого плану, згідно з повідомленням Міністерства економіки: «План для Ukraine Facility передбачає здійснення структурних реформ в державному секторі, проведення низки економічних реформ, спрямованих на розвиток бізнес-клімату та підприємництва, а також кроки для розвитку пріоритетних секторів, що можуть забезпечити швидке економічне зростання» [2].

Отже, з початком широкомасштабного російського вторгнення країни ЄС надали Україні значну фінансову допомогу. Для цього було використано низку програм та механізмів, зокрема Європейський Фонд Миру, програму макрофінансової допомоги, а також для того, щоб гарантувати Україні стабільну фінансову підтримку протягом 2024–2027 років, було створено фонд Ukraine Facility.

Джерела та література

1. 50 млрд євро для України: Рада ЄС та ЄП погодили механізм. *DW*. 06.02.2024. URL: <https://www.dw.com/uk/50-mlrd-evro-dla-ukraini-rada-es-ta-evro-parlament-pogodili-mehanizm/a-68182469>
2. Європейська рада підтримала фінансування для України обсягом 50 млрд євро, відкривши шлях до подальшого затвердження Ukraine Facility. *Урядовий портал*. 01.02.2024. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/yevropeiska-rada-pidtrymala-finansuvannia-dlia-ukrainy-obsiahom-50-mlrd-ievro-vidkryvshy-shliakh-do-podalshoho-zatverdzhennia-ukraine-facility>
3. Мінфін: Україна отримала десятий транш масштабної макрофінансової допомоги від ЄС у розмірі 1,5 млрд євро. *Урядовий портал*. 22.10.2023. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-ukraina-otrymala-desiatyi-transh-masshtabnoi-makrofinansovoi-dopomohy-vid-ies-u-rozmiri-15-mlrd-ievro>
4. У 2023 році Україна отримала 18 млрд євро макрофінансової допомоги від ЄС, майже половину від загального обсягу зовнішнього фінансування бюджету. *Урядовий портал*. 21.12.2023. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/u-2023-rotsi-ukraina-otrymala-18-mlrd-ievro-makrofinansovoi-dopomohy-vid-ies-maizhe-polovynu-vid-zahalnoho-obsiahu-zovnishnoho-finansuvannia-biudzhetu>
5. EU Assistance to Ukraine (in U.S. Dollars). *EEAS*. 24.04.2024. URL: https://www.eeas.europa.eu/delegations/united-states-america/eu-assistance-ukraine-us-dollars_en?s=253
6. EU Proposes Revamp of \$5 Billion Ukraine Military Aid Fund. *Bloomberg*. 19.01.2024. URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2024-01-19/eu-proposes-revamp-of-5-billion-ukraine-military-aid-fund>
7. EU support for Ukraine. *European Union*. URL: https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/eu-support-ukraine_en
8. EU support for Ukraine: from sanctions to military and humanitarian aid. *EU Neighbours East*. 24.02.2024. URL: <https://euneighbourseast.eu/news/explainers/eu-support-for-ukraine-from-sanctions-to-military-and-humanitarian-aid-how-is-the-eu-helping/>
9. European Peace Facility. *European Council of the European Union*. 22.05.2024. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/european-peace-facility/>
10. Maślanka Ł. An EU War Chest: the success and uncertain future of the European Peace Facility. *Centre for Eastern Studies*. 07.10.2023. URL: <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/osw-commentary/2023-07-10/eu-war-chest-success-and-uncertain-future-european-peace>
11. Niecypor K., Gizińska I., Maślanka Ł. The EU approves financial assistance for Ukraine and negotiates military assistance. *Centre for Eastern Studies*. 02.02.2024. URL: <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2024-02-02/eu-approves-financial-assistance-ukraine-and-negotiates-military>
12. The European Peace Facility: A new tool in action. *Think Tank Parlement européen*. 04.02.2022. URL: [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/fr/document/EPRS_ATA\(2022\)698906](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/fr/document/EPRS_ATA(2022)698906)